

Svmma Juris Canonici

Comprehensa Tribus Partibus In Qva Distincte Et Svccincte Explicantur,
quæ ad personas, negotia, & iudicia Ecclesiastica ex Canonum præscripto,
pertinent

Sive Antinomia Ivris Pontificii Et Cæsarei - per CCL. Differentias plurium
Doctorum auctoritate probatas, singulari studio in certas classes reducta,
discussa, & explicata

Strein, Johann

Coloniæ Agrippinæ, 1658

CLXXVIII. Differentia 3. Secundùm leges arbiter, qui cognovit de causa
suspicionis, illa probata cognoscit etiam de principali.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-61864](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-61864)

ercere, sicuti de *Toanna Regina* referunt *Ostiens. Imola & Panorm.* attestantes eandem sepe visam in solio regio sedentem, & capitales sententias ferentem. Et cui non cognita est *Elisabetha* in regno Angliæ tranquilla, & diuturna gubernatio? annis propè 44. temporalem simul, & spirituales supremam iurisdictionem ut error suaserat, exercuit viri expertis cum magna Regum, Principum, ac populorum admiratione. Gallorum consuetudo mortuis Regibus potestatem matri in pupillos regni hæredes, & subditos permittit, ut supra indicavimus. Quod ra-

men, ut contra lucem, & evidentiam neget. *Connanus l. 1. Comment. Iuris civilis. c. 8.* Nulla gens, inquit, minus passa est feminarum imperium, cum lex Saliorum, id est, Francorum eas regni successione excludat. Vnde videmus reginas viro mortuo redigi ferè in ordinem sic, ut ne unquam quidem regni dignitatis obtineant. Neque mulieres, quamvis feudis succedant, iurisdictionem, quam suo iure habent exercere per se, aut in iudiciis affidere possunt. Ita ille cui collyrium magis, quam vituperium profuerit, v. supra Differ. CLXXIV.

CLXXVIII.

DIFFERENTIA 3.

Secundum leges arbitri, qui cognovit de causa suspicionis, illam probatam cognoscit etiam de principali. *l. fin. C. de iudic.* Non ita secundum *Canones. c. Suspicionis 39. De off. iudicis delegati. c. Cum dilectus.*

De arb. Galvanus 48.

Casum finge. Reus N. coram iudice constitutus iustam suspicionis causam attulit, seque in arbitrorum electionem consentire professus est. Electi igitur arbitri sunt, quæritur, a quo terminus, intra quem suspicionis causa finiatur, præscribendus sit, iudice recusato, an arbitris electis? Respondet *Greg. XI.* non a iudice, sed arbitris terminum assignandum esse. Coram illis enim facienda probatio est, omniaque ad eum articulum spectantia ad ipsos pertinent. Iudici tamen arbitros, ut conveniant in unam sententiam, vel tertium concorditer advocent, cum quo duo, vel alter illorum id faciat, cogere potest, ne huiusmodi

mora principale negotium plus debito prorogetur. Vnde patet. Iudici reservari causam principalem: arbitros vero, ultra commissum se non extendere, ut in *c. Dilectus. De arb.* manifestè dicitur. Arbitri iudicare non valent, nisi de his tantum, super quibus in eos extiterit compromissum.

11. jus civile quod attinet, contrarium sequitur ut post alios testatur *Andr. Gaill l. 1. observ. 33. n. 15.* Arbitri, inquit, a partibus electi secundum jus civile omissio articulo suspicionis in causa principali cognoscunt, quia cum causa libello non sit inferenda, nec per consequens probanda est *l. fin. C. de iudic.*

Antinomia

Bb

Canoni.

C. De iudic. Canonice uero aliter sentiunt, videlicet causam in libello recusatario exprimendam, & coram arbitris electis probandam esse. *c. cum speciali. De appell. si non probetur, aut illegitima fit ad iudicem antea recusatam remittendam.* Si autem probata fuerit suspicionis causa, tunc demum arbitros de causa principali cognoscere posse: sicuti cum pronunciat, quod appellatio ab interlocutoria sit iusta, quia tunc deuolvitur ad iudicem appellationis.

III. Vnde *Castrens. in l. apertissimi. C. De iudic. num. 8. contra speculatorem in 11. De recusat. n. 13* dicit, quod alius iudex dandus sit, vel superior cognoscere debeat. *c. cum speciali. De appell. Breviter* iure civili arbitri de causa principali: iure Canonico de causa suspicionis tantum

more predicto cognoscunt. In hac autem iuris utriusque diuersitate spectandum quid consuetudine receptum sit Nam forum consuetudine quaeritur. *c. Cuius contingat. De foro compet. c. Dilecti De arb. ubi Glos in V. Consuetudinem.*

Communis uero iudiciorum usus expressionem causae requirit, & sic Jus Canonicum obseruat, quod arbitri tantum de causa cognitionis cognoscant. Si de consuetudine dubium est in terris Imperii, & foro saeculari ius civile, in foro ecclesiastico, & terris Ecclesiae subiectis ius Canonicum seruandum erit. *Glos. in c. 2. De arb. in 6. V. lex civilis Panorm. inc. licet ex suscepto. De foro compet. Bartol. in l. Quia poterat n. 2. ff. Ad Trebell. Iasonis l. apertissimi n. 5. C. De iudic. Franc. in c. Cum speciali, n. 46. De appellat.*

CLXXIX.

DIFFERENTIA. 4

Iure Canonico ex tribus arbitris uno absente, requisito alii duo procedunt, valetque sententia eorum. *c. fin. De arb. in 6. secus iure civili. l. 17. §. Celsus. ff. De arbitr. Galvanus 58. Canilius. 3.*

I. Differentia haec ex utriusque Juris textu manifesta est. Nam *l. cit. §. Celsus.* legimus. Si factum fuit compromissum in tres arbitros simpliciter, non adiecto, quod duo ipsorum arbitrorum possint procedere sine tertio, si duo tantum procedant, non valet eorum sententia, & si tertius praesens contradiceret duobus, contradictio non noceret, tamen eius contemptus, & contumacia nocet, & reddit processum nullum. Sicut

dicitur, quod unus Canonici absentis nocet, quo minus ualeat electio per alios Canonico facta. *c. I. De his quaesum & maioripar. Capiculi. Idem l. 39. ff. De re iudic. repetitur.* Duo ex tribus iudicibus uno absente iudicare non possunt: quippe omnes iudicare iussi sunt. Sed si adit & contradicat, statur duorum sententia. II. Huic constitutioni derogat *Bonifacius VIII. in c. statumimus* ut si ex tribus arbitris a partibus electis eorum aliquis ab alijs legit-